

VĚCNÉ VYSVĚTLIVKY

- 7, 4 Emanuel Kittl, pražský sládek, otec Emmy Destinnové, byl s Nerudou na jeho cestě do Palestiny r. 1870
- 27, 6—7 Gottfried Kinkel (1815—1882), německý básník
- 43, 26 Julius Braun (1825—1864), německý archeolog, kulturní historik a cestovatel, jehož hlavní dílo *Gemälde der mohammedanischen Welt* vyšlo z jeho pozůstalosti v Lipsku 1870
- 45, 22—23 „Jangun var!“, „Ateš!“, „Hoří!“, „Oheň!“
- 54, 23 a 38 Charles White napsal anglický spis o zvycích Turků
- 55, 5 Armin Vambéry (1832—1913), maďarský orientalista a cestovatel, autor mnoha německých spisů o Orientě
- 59, 20 „un sou pour le garçon!“, „pětník pro číšníka!“
- 61, 7—8 Kryštof Harant z Polžic a Bezdružic (1564—1621) cestoval r. 1598 do Palestiny a vydal r. 1608 *Cestu z království českého do Benátek, odtud po moři do země Svaté, země judské a dále do Egypta a do velikého města Kaira atd.*, kterou přetiskl zkráceně Erben v letech 1854/1855
- 61, 12 „sesam!“, čarovné slůvko z orientálních pohádek „Tisíc a jedna noc“, kde se jím otvírá jeskyně loupežníka Ali Baby
- 62, 10 douanista v Piraeu, celník v přístavě athénském (douane, franc. celnice)
- 63, 11 kleftské, novořecké
- 63, 20 Hagar, v Starém Zákoně služka Abrahamovy ženy Sárý, která ji vyhnala i s jejím synem Ismaelem do pouště
- 66, 14 aerugo nobilis, vznešená měděnka (lat.)
- 67, 13 makadam, upěchovaný štěrk (zavedl Mac Adam r. 1820)
- 67, 28 „Hugenoti“, opera pofrancouzštělého německého skladatele Giacomu Meyerbeera, kdysi proslulá
- 70, 8—9 Basileus tés Hellados, řecký král (řecky)
- 73, 20 valašská, rumunská
- 74, 8 „en prison“, zde: na stráži (franc.)
- 74, 28 Sulioté se nazývali řečtí povstalci v 20. letech stol. 19.
- 76, 26 Šimon pomáhal podle evangelia nést Kristovi kříž na Golgatu
- 78, 22 James, George Payne Rainsford (1801—1860), anglický spisovatel, napsal víc než sto dobrodružných románů
- 78, 34 ráčkové, rackové; Nerudův výraz spisovný, nikoli chyba tisku, srv. str. 279, 21 a variantu k němu na str. 405, 27
- 79, 33 šiité, jedna z dvou hlavních sekt mohamedánských, srv. str. 124

- 81, 31 flag, vlajka (anglicky a rusky)
- 87, 11 lurč, hra podobná dámě
- 90, 1 Joppe, dnešní Jaffa
- 92, 5 „Wenn du“ atd., „Přijdeš-li do Joppe, navštiv boží hrob“, z „Oberona“, dobrodružné rytířské básně od klasika německého ro-
koka Christopha Martina Wielanda
- 92, 27 „drang“, míněn německý „Drang nach Osten“, tlak na
Východ, t. j. snaha po ovládnutí Východu
- 111, 27—28 „Množství to dělá“, název a hlavní myšlenka útočné
sociální básně Heinricha Heina („Die Menge tut es“)
- 115, 5 „notus in Judaea deus“, „známý v Judei bůh“ (lat.)
- 116, 24 sanctuarium, svatyně (z lat.)
- 119, 24 katholikon, společná část chrámu
- 124, 27 fayence, druh porcelánu
- 124, 31 verde antico, starobylá zeleň (měděnka), rosso antico,
starobylá rez (červená) — z italštiny
- 124, 34 Dafne attická, kostel v Athénách
- 133, 4 Strabo, polatinštělé jméno řeckého myslitele, dějepisce
i zeměpisce Strabóna (68 př. Kr. až 24 po Kr.)
- 139, 28 cafés chantants, doslovně: kavárny, kde se zpívá (z franc.),
dnešní bary
- 140, 3 messagerie, dopravní společnost
- 140, 17 isthmus, polatinštěno z řeckého isthmos, šíje
- 143, 1 Pythagoras, slavný řecký myslitel a počtář
- 143, 4 hermetický, uzavřený, tajný
- 143, 7 mameluci, obávaná osobní stráž, srv. 144, 16
- 143, 24 Memnon, míněna socha slavného egyptského krále Amen-
hotepa III. z 15. stol. př. Kr., který stavěl velkolepé stavby, a proto
dostal od řeckých dějepisců řecké jméno
- 144, 16 Albánčici, zde nové žoldněřské vojsko egyptských panov-
níků
- 146, 6 guarda!, pozor!
- 146, 17 1 zl. 80 kr. r. č., 1 zlatý 80 krejcarů rakouského čísla
(rak. měny)
- 147, 10 pantalony, dlouhé kalhoty (z franc.)
- 149, 33 porésní, dírkovaný
- 151, 8 regenerátor, obnovitel, obroditel
- 153, 23—25 „denn man wandelt“ atd., „neboť nechodí se bez-
trestně pod palmami“, citát z palestinské divadelní hry Nathan
Moudrý od německého osvícenského klasika Gottholda Efraima
Lessinga
- 154, 11 dcera egyptského vládce našla podle Starého Zákona
koš s malým Mojžíšem, v němž se měl tento novorozený plaváček
utopit
- 154, 24 mora, bra s prsty, srv. 205, 33—35
- 156, 37 hakim, lékař
- 161, 23 Auguste Edouard Mariette (1821—1881), francouzský

egyptolog; v Bulaku, kde potom zemřel, založil museum, přenesené později do Gizeh

164, 16 facchino, posluha

166, 12—23 Masaniello, zkratka jména Tommaso Aniello (as 1622—1647); neapolský rybář, který zosnoval r. 1647 lidové povstání proti španělskému místokráli v Neapoli, když byla zvýšena daň z plodin. Zvítězil sice, ale místokrál potom využil známek šilenskosti, které se u Masaniella projeví, a dal ho úkladně zastřelit 14. července 1647. V 19. století zpopularisovala toto povstání francouzská Auberova opera „Němá z Portici“ (míněna sestra Masaniellova).

167, 7 minenti, zde: krasavice

167, 33—34 „Venite con noi, parente!“ „Pojďte s námi, kmo-
tříčky!“

168, 1—2 kolektura, banco del lotto — loterní prodejna

168, 3 padrone, šéf

168, 7 item, taktěž (lat.)

168, 20 „ecco maestro Pilone!“, „ejhle mistr Pilone!“

168, 21—22 „dilettanti“, „brigataccia“ — začátečníci v loupež-
nictví

168, 32 „de profundius“, pohřební zpěv (jeho latinský začátek)

169, 15 „ecco homo“, „ejhle člověk“, lat. označení ztýraného
Krista

170, 1—2 „On ici écrit atd.“, „Zde se píše italsky a francouzsky“
(franc.)

171, 22 maureskní, podobný maurskému (arabskému) výtvarnému
slohu, tedy pestrý a křivolaký

171, 27 lacrimae Christi, slzy Kristovy (lat.), potom název vína

171, 35 campagna, rovina, srv. o římské Campagni 204, 2

172 10 Torquato Tasso (1544—1595), přední básník pozdní
italské renesance

172, 25—26 villa nazionale (reale), zahrada národní (královská)

173, 19—20 „Il nostro“ atd., „Náš druhý Ježíš Kristus!“

175, 6 karmoisinový (z franc.), červený

176, 16 campania felix, šťastná rovina (lat.)

178, 28—29 ingredience, přísada

178, 34 „Speriamo!“ „Doufejme!“

179, 23 August Kopisch (1799—1853), německý básník a malíř,
objevil znovu s Ernstem Friesem r. 1823 Modrou jeskyni

180, 10 Il Salto, Skok

180, 11 La Capo, Hlava

180, 21—22 Anticapri, spr. Anacapri

185, 10 Parva Romae imago!, Malý obraz Říma!

186, 6 forum, portikus — náměstí, loubí

186, 21 grafitů, nápisů

186, 26 Zevsův, Diův, nejvyššího řeckého boha, který se jmeno-
val Zeus, 2. p. Dia

- 186, 28 aedil, římský úředník
- 188, 12 „salve“, „buď zdrav“
- 188 13 „cave canem“, „pozor na psa“
- 189, 22 lupanar, něvěstinec
- 189, 22 meretricia, prodejná
- 189, 24 Hóry, bohyně hodin
- 189, 24—25 casa delle danzatrici, dům tanečnic
- 189, 38 Johannes Adolf Overbeck (1826—1895), německý archeolog; jeho spis Pompeji atd. vyšel po prvé r. 1855
- 190, 2—3 Leda, manželka Tyndareova, byla svedena Diem v podobě labutě, proto se mluvíva žertovně o jejích vejcích
- 194, 36 et maneat semper!, kéž zůstane navždy! (lat.)
- 195, 7—8 Pasquino (zdrobnělé Pasquillo), antické sousoší, které stojí od r. 1501 v rohu paláce Braschi v Římě; v 16. století psávali na ně posměšné lat. verše, a jeho název se pak odvozoval od ševce posměváčka Pasquina (odkud dnešní „paskvil“); odpovědi na tyto verše bývaly psány na Marforiu (it. zkomolenina z Martis forum, lat. náměstí Martovo), antické soše říčního boha na kašně musea kapitolského.
- 195, 16 sancta simplicitas!, „svatá prostoto!“, zvolal prý Hus na hranici, když viděl prostou ženu přikládat dříví
- 195, 32 „Domine, quo vadis?“, „Pane, kam jdeš?“ (lat.)
- 196, 4 Ernest Renan (1823—1892), franc. myslitel, napsal spis Život Ježíšův r. 1863
- 197, 7 Goethova disticha (dvojverší v antickém rozměru): míněny Goethovy Římské elegie, podle nichž pojmenoval Neruda polemicky své římské fejtony a z nichž i dále hodně cituje, stejně jako z Goethovy prosaické Italské cesty
- 197, 19 casa degli fanciulli, dům dětí.
- 200, 1 liguriánské klobouky, široké klobouky, pojmenované podle severoitalské krajiny Ligurie
- 200, 22—25 Staroněmecké verše znamenají: Kdyby byli dali sv. Pavlovi biskupství, byl by se ten karatel stal líným břicháčem (doslovně: břichem), jako jiní bratři (mniši)
- 200, 26 „Švýcaři“, míněna osobní stráž papežova, která nosí starou švýcarskou uniformu
- 203, 22 Albánky, ženy z Alby, poblíž Říma
- 203, 32 demimonde, polosvět (franc.)
- 205, 12 café latte, spr. latte (it. mléko)
- 205, 27 Křtín, český herec doby Nerudovy; „Rekrutýrka v Kocourkově“, německá fraška doby Nerudovy od Th. Flamma, hrála se česky od r. 1858 v překladu J. K. Zbraslavského (proslulého komika Jana Kašky)
- 205, 30 frigitore, restauratér
- 206, 14 „ave“, „zdravas“ Maria, matko boží atd. (zde: večerní pobožnost)
- 207, 38 piklhauba, přílba s hrotem

208, 5 Maxmilián Ferdinand Josef (1832—1867), rakouský arcivévoda z rodu Habsburků, bratr císaře Františka Josefa I., úpadkový estét a dobrodruh; dal se zlákat císařem francouzským, Napoleonem III. r. 1864 k tomu, že odešel do Mexika a prohlásil se tam císařem, byl však poražen povstáním Juarezovým a zastřelen 19. června 1867. Zůstaly po něm autobiografie a cestopis po Řecku. Srv. dále 252—254.

208, 6 Benito Juarez (1806—1872), mexický státník a revoluční bojovník původu indiánského, od r. 1859 prezident mexické republiky, vytlačeny r. 1863 Francouzi, které však s pomocí lidu r. 1867 vypudil a byl zvolen znovu prezidentem

208, 11 infanterie, pěchota

209, 11 Sarastro čili Zarathustra, staroperský učenec ze 7. stol. př. Kr.

211, 1 Jacopo Sannazaro (1458—1530), básník italské renesance, který psal zprvu latinsky (disticha = dvojverší)

211, 20 nobile, šlechtic (benátský)

211, 20 Oblomov, typ nerozhodného člověka, příslušníka upadající třídy, ze stejnojmenného románu od ruského realistického spisovatele 19. stol. Gončarova

211, 34 meblovaný, s nábytkem (z němč.)

212, 6 Scala dei Giganti, schodiště Obrů

212, 9 Venezia in gloria, Benátky v slávě

212, 20 osterie, hostince

213, 10 cabinetto di antichità, kabinet starožitností

213, 15 „Es macht das heutige Geschlecht mir Grauen!“, „Dnešní pokolení mě děsí!“, slova z Goethova mladistvého revolučního dramatu „Götz von Berlichingen“

220, 36 principe, kníže

221, 21 sala del maggior consiglio, síň Velké rady

221, 25 „Assunta“, slavný Tizianův obraz Nanebevstoupení Panny Marie, srv. 236, 1—2; je v kostele františkánů (ai Frari)

223, 4 „a sedici atd.“, „po šestnáct let div učenosti a výmluvnosti“

223, 6—7 „principe atd.“, „kníže benátského malířství“

229—230 „Ho fame atd.“, „Mám hlad, máme hlad, buďte dobrotiví, jsme chudáci, chudáčkové!“

230, 9 Giardini pubblici, veřejné zahrady

230, 10 cavalli, koně

230, 23 la felze, plstěná střecha gondoly

230, 26 forchetta, vidlička

231, 23—24 Shylock a Jessika, postavy otce a dcery ze Shakespeareovy hry Kupec benátský

234, 2 cicerone, průvodce

235, 29 Josef Hyrtl (1810—1894), německý anatom, působil do r. 1845 na universitě v Praze, potom ve Vídni

236, 30 capilunghi, doslovně: dlouhé hlavy

237, 20 „Ecco, mio padrone!“, „Ejhle, můj pán!“

- 238, 12 Rita, zkráceno z Margherita
- 245, 26 „gospodsku ribu“ („pesce di Siggori“), panskou rybu (charvátsky a italsky)
- 246, 35 Eolus, řec. Aiolos, bájeslovný král větrů
- 247, 10—12 „Il cittadino“, „Občan“ — „Osservatore Triestino (ft.)“ = „Moniteur de Trieste (franc.)“, „Terstský pozorovatel“ — „Il Diavoletto“, „Čertík“ — „L'Asino“, „Osel“
- 247, 14 pastizerie, cukrárna
- 247, 15 Giuseppe Garibaldi (1807—1882), slavný italský revolucionář — Luigi Federico Menabrea (1809—1896), konzervativní italský vojevůdce a politik, jednal r. 1866 v Praze o mír s Rakouskem — Enrico Cialdini (1811—1884), konzervativní italský vojevůdce a politik, účastnil se r. 1859 krymské války proti Rusům, r. 1866 války proti Rakousku
- 249, 5 „Presse“, „Neue Freie Presse“ (Nové Svobodné noviny), liberální deník vídeňský, do něhož psal i mladý Neruda
- 249, 6 Italianissimi, italští šovinisté (doslovně: Nejitalštější)
- 251, 6 nějaký Otakar, český král Přemysl Otakar II., jehož panství sahalo až k Jaderskému moři
- 252, 1 Miramare, Div moře
- 252, 3 Johann Wilhelm Ludwig Gleim (1709—1803), básník něm. rokoka
- 252, 9 Charlotta, ctižádostivá dcera krále belgického, choť mexického císaře Maxmiliána, jehož přežila, srv. pozn. k 208, 5
- 256, 26 stalaktit — Neruda ještě nerozlišuje mezi stalaktity a stalagmity, t. j. mezi krápníky visícími a stojícími
- 259, 8—9 citát z Tyla je ze Strakonického dudáka (II. jednání)
- 259, 15 James Fenimore Cooper (1789—1851), severoamerický spisovatel, zakladatel dobrodružného románu o Indiánech (romány Kožené punčochy); jeho Poslední Mohykán vyšel česky po prvé r. 1852 v překl. Jos. Vojáčka
- 259, 33 švihovka, malé, snadno přenosné polní dělo
- 260, 11—12 gefällige Anmerkung, laskavá poznámka (něm.), Ungefälliges, něco nelaskavého, nevhodného
- 260, 13 němečtí buršové, němečtí nacionalističtí studenti
- 260, 14—15 „Diese poetische atd.“, „Tyto poetické dary — jsou od jednoho Švába“ (něm.)
- 262, 37 Miroslav Vilhar (1818—1873), slovinský skladatel
- 263, 6 otok je srbsky ostrov
- 265, 14 infusorie, bakterie
- 266, 8 amalgam, slitina
- 269, 12 „Norma“, italská opera od Vincenza Belliniho (1802—1835), velmi populární v době Nerudově
- 270, 2 magister militum, velitel vojska (lat.)
- 275, 30 diminutivek, zdobnělina (podle lat. mluvnické)
- 276, 6 Frangipani, poitalštěné jméno proslulého charvátského rodu Frankopanů, srv. 279, 4 a 369, 12

283, 32 básník T., Ivan Trnski (1819—1910), charvátský básník, předseda spolku charvátských spisovatelů, „poslední Illyrec“, žil jako plukovník ve výslužbě v Záhřebě

284, 10 banální pluk; tak byly označovány charvátské hraničářské pluky v Rakousku, podle královského místodržitele, který se tu nazýval bán

286, 24 „Dobar dan! Kako ste?“, „Dobrý den! Jak se máte?“

287, 19 kajmakam, místní politický náčelník

292, 3 indické kanoe, míněno indiánské

294, 36—37 masonské, zednářské (z franc.), freimaureři, svobodní zednáři (z něm.); znamení to byl trojúhelník

295, 16 bašibozuk, voják nepravidelných tureckých oddílů, zde přidělený politické správě

298, 27 serežán, náš rotmistr

305, 29—34 „Princ Eugen vor Belgrad“, „Princ Evžen před Bělehradem“ (míněn princ Evžen Savojský, velitel rakouské armády v bojích proti Turkům, které porazil r. 1717 u Bělehradu). Překlad parodie: Za to mnohé mordování Turků dal mu císař Leopoldův řád a měsíční plat zadarmo.

306, 25 Nebojse, srbsky kula Nebojša

308, 15 kalameidan, dnešní park Kalimegdan

310, 8 douana, celnice (z franc.)

314, 36 aurů — 316, 29 daru, glasů, bogatů, veselů: Neruda si upravuje zvukově i pravopisně podle češtiny rumunský člen -ul, který se klade až za podstatné jméno, jehož však užívá Neruda libovolně i u jména přídavného

316, 29 prea, příliš, velmi

318, 4—5 falset à la Lukes, vysoký pisklavý hlas podle známého tehdejšího tenoristy českého

318, 13 Papageno, komický ptáček v Mozartově opeře Kouzelná flétna

318, 21 omů de lume, člověk světa, omů m. omul (om, člověk) jako 316, 29

318, 30 Fanarioté, hrabivá řecká šlechta ve službách Turků

319, 5 dorobanci, rumunští četníci

319, 8 Kusa, Alexandr Jan I. z bojarského rodu Cuso, kníže rumunský v letech 1859—1866

319, 21—22 cedilly, čárky pod souhláskou, jako na př. pod franc. François; circonflexy, corony, obrácené háčky nad samohláskou, označující délku nebo přízvuk

319, 28 troubadouři, básníci staré Provence — jaculatoři, potulní zpěváci

320 „Daracul“, spr. Dracul, Drak

321, 8 „tempilorů“, tak si upravil Neruda rumunský 2. pád pl. „timpurilor“

323, 16 katilinárský, ztroskotanecký, podle starořímského povstale Catiliny

- 324, 17 akrostichon, báseň, jejíž hlavní myšlenku obsahují začáteční písmena veršů (tajenka)
- 324, 21 „Floh“, „Blecha“, humoristický list vídeňský
- 324, 21—22 „Borszem Janko“, „Bláznivý Janko“, humoristický list peštský
- 324, 22 Karel Klíč (1841—1926), český karikaturista, zdokonalil reprodukci obrazů
- 324, 26 George Peabody (1795—1869), severoamerický boháč, budoval v Londýně knihovny, ústavy, dělnické byty atp.
- 325, 8 Faröer-inseln, dvakrát ostrovy (norsky a německy), Marmora-meer, třikrát „moře“ (srv. Nerudovy Studie, krátké a kratší, I)
- 325, 36 „Szózat“, maďarská národní hymna od Vörösmartyho
- 326, 15 isten, bůh
- 327, 10 terminové, v přesně stanovených dnech (termínech)
- 327, 20 brevi manu, krátce (lat., doslovně: krátkou rukou)
- 332, 26 haljuk!, slyšme!
- 332, 26—28 Německá hantýrka: Jojó! Pročpak bysme nebyli spravedliví, dovolíme mu, aby řekl pár slov německy. Jen mluvte!
- 334, 9 „Szél úrfi“, „Králevic větrů“
- 334, 25 „Honvédhalom“, „Hromadný hrob honvédů“
- 336, 32 „Üstökös“, „Kometa“
- 336, 33—34 „Bolond Miska“, „Bláznivý Miška“
- 336, 34 „Pecsovics“, „Šosák“
- 341, 27 „délibáb“, vidina
- 343, 13 zletzt gwachsen, spisovně: zuletzt gewachsen, naposled vyrostlé (něm.)
- 344, 5 „Gubajóska“, vlastně Guba Jóska, hubatý Jožka
- 345, 36 nem kell, nechcem
- 348, 34 Magyarország, Maďarsko
- 349, 15 Szerencsés utat!, Šťastnou cestu!
- 351, 3 sanskuloti, francouzští revolucionáři (sans culotte, bez krátkých kalhot, jaké nosili šlechtici, kdežto revolucionáři nosili pantalon, kalhoty dlouhé)
- 351, 20 „éljen a Magyar-huszár!“, „Ať žije maďarský husar!“
- 352, 2 praví Tell, rozuměj v Schillerově dramatu „Vilém Tell“
- 357, 16 Slovenci, rozuměj Slovinci
- 357, 19 „krótenverwaltung“, spr. Kroatenverwaltung, charvátská správa
- 358, 3 „backhennle“, po vídeňsku: smažené kuře (spis. Backhennlein)
- 358, 3—4 páter Greuter, Josef Greuter (1817—1888), tyrolský lidový politik, profesor náboženství v Innsbrucku a poslanec na vídeňském sněmu, drsný posměváček, přítel snah českých. Neruda o něm psal do Humor. listů 12. února 1881
- 358, 11—12 „Naprej“, začátek slovinské národní hymny „Naprej zastava Slave“, „Kupředu, prapore Slovanstva“
- 360, 32 municipium, správa obce (lat.)

361, 15 Menotti Garibaldi, syn slavného italského revolucionáře Giuseppea Garibaldiho

361, 22 „Mi nismo Laši“, „Nejsme Vlaši“

364, 8—9 „Kde stanak moj“, „po pećinah“, chorvatská úprava české národní hymny

365, 5—6 Hans Wachenhusen (1823—1898), něm. reportér a romanopisec

369, 18 „Sub rosa“, doslovně „Pod růží“ (lat.), přeneseně: jemně, tajně

370, 9 Josef Farský (1826—1889), český litograf

372, 36 in dubiis, v pochybách (lat.)

373, 25 Plutarchos, starořecký dějepisec vynikajících lidí

373, 26 miláček maďarského národa — míněn Ludvík Košut

374, 2 hogarthovskou, podle angl. rytce 17. stol. Williama Hogartha, na jehož obrazech se ostře odrážela nádhera od bídy

374, 7 tournura (franc.), zde elegance

374, 15 „Ětlap atd.“, „Jídelní lístek v Hotelu U anglické královny“

374, 30 „desselben“, „téhož“ (něm.)

375, 21 praun, hnědák (z něm. braun, hnědý)

376, 3 „far niente“, „nic nedělat“ (italsky)

376, 13 „la bella“, „krásná“, Firenze, Florencie (it.)

377, 29 herberk, noclehárna (zkomoleno z něm.)

377—378 „mater atd.“, „matka církví celého světa a Města“ (Říma)

387, 4 „Áldás szerencse!“ „Požehnání, štěstí!“

387, 14 csarda, krčma

388, 32 „képes kiállitási lapok“, „Noviny vystavených obrazů“

388, 33—34 „weltausstellungszeitung“, „Noviny světové výstavy“

388—389 „Drótos Tót“, slovenský dráteník

389, 8 „Magyar hölgy koszoru“, „Věvec maďarských žen“

390, 33 champagne fin, doslovně: jemné šampaňské, zde: koňak fine champagne, vinná pálenka, franc.)

390, 36 „vivat slivorium“, „ať žije slivovice“

391, 21 Napoleonidové, potomci Napoleonovi

392, 5 „en cabochon“, do vypukliny (brusířský termín)

392, 25 „Ecce ministerium atd.“, „Ejhle uherské ministerstvo r. 1879“

400, 15 Bogumil Goltz (1801—1870), něm. spisovatel, napsal knihu Maloměšťák v Egyptě (1853)

Za odbornou poradou děkuji univ. prof. dru J. Rypkovi, dru J. Moravcovi, prof. V. Vrzalové, dru Z. Wittochovi a dru V. Peřinovi, za revisi poznámek dru F. Černému a dru M. Kačerovi, za pomoc při korektuře dru F. Svejkovskému a prof. V. Vrzalové.